

ΓΕΝΝΑΙΑ ΣΤΡΟΦΗ ΣΤΙΣ ΑΠΕ (Μάρτιος 2009)

Συγγραφέας: ΑΡΘΡΟΥΡΟΣ ΖΕΡΒΟΣ

Η επιτάχυνση της κλιματικής αλλαγής αλλά και οι ορατές πλέον συνέπειες της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, με το ρυθμό ανάπτυξης να μειώνεται δραστικά, επιχειρήσεις να κλείνουν και εκατομμύρια ανθρώπους να οδηγούνται σε ανεργία ή υποαπασχόληση, καθιστούν περισσότερο επίκαιρη παρά ποτέ την ανάγκη αλλαγής αναπτυξιακού μοντέλου.

1. Γίνεται έτσι σαφές ότι η στροφή προς τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) δεν είναι «αναγκαίο κακό» μόνο για περιβαλλοντικούς λόγους, αλλά κυρίως γιατί πολλά από τα χαρακτηριστικά τους τις καθιστούν συστατικό στοιχείο μιας νέας αναπτυξιακής πολιτικής:

Μεγάλη διασπορά στο χώρο, ανεξάντλητα συνολικώς αποθέματα, αμελητέες επιπτώσεις στο περιβάλλον, μικρά μεγέθη και ευέλικτη διαχείριση, δημιουργία νέων αποκεντρωμένων θέσεων εργασίας.

Οι ΑΠΕ είναι οι μόνες πηγές ενέργειας που συνεισφέρουν σημαντικά και στους τρεις άξονες της ευρωπαϊκής πολιτικής για την ανάπτυξη: την ανταγωνιστικότητα, την προστασία του περιβάλλοντος και την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Αν και η συνεισφορά τους είναι γενικά αποδεκτή για τους δύο από τους τρεις άξονες, δεν συμβαίνει το ίδιο για την ανταγωνιστικότητα και την εν γένει συνεισφορά τους στην οικονομική ανάπτυξη. Οι διάφοροι καλόβουλοι ή μη σκεπτικιστές προβάλλουν ως κύριο επιχείρημα το κόστος τους και την επιβάρυνση της οικονομίας.

2. Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, γίνεται ολοένα και πιο καθαρό ότι η προστασία του περιβάλλοντος δεν εμποδίζει την οικονομική ανάπτυξη. Αντίθετα, μπορεί να την επιταχύνει. Έχουμε πλέον απτά παραδείγματα που το αποδεικνύουν:

Στη Γερμανία και στην Ισπανία, η επιχειρηματική δραστηριότητα με τον ήλιο, τον αέρα και το νερό βρίσκεται σε τεράστια άνθηση και έχει ξεπεράσει ακόμα και σε εξαγωγές πολλούς από τους παραδοσιακούς τομείς της γερμανικής και της ισπανικής βιομηχανίας.

Η καλύτερη δε απάντηση στα επιχειρήματα αυτού του τύπου ήρθε από τον πρόεδρο Ομπάμα και τον κεντρικό ρόλο που δίνει στις πράσινες δραστηριότητες στο πρόγραμμα ανάκαμψης της αμερικανικής οικονομίας: διπλασιασμός της παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ μέσα σε μια τριετία, προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιρίων, ενίσχυση της έρευνας στον τομέα των ενεργειακών τεχνολογιών.

Δεν είναι, όμως, μόνο οι ΗΠΑ που έχουν βάλει σε προτεραιότητα τις δράσεις για την πράσινη ανάπτυξη και τις ΑΠΕ στα προγράμματα ανάκαμψης των τελευταίων μηνών. Η Κίνα έχει διαθέσει το 38% του προγράμματός της, ήτοι 221 δισ. δολάρια (ποσό διπλάσιο απ' αυτό των ΗΠΑ), η Νότια Κορέα το 81%, η Γαλλία το 21% και η Γερμανία το 13%.

3. Η Ελλάδα είναι γνωστό ότι διαθέτει εξαιρετικά πλούσιο δυναμικό ΑΠΕ. Η μέχρι σήμερα, όμως, αξιοποίησή του υπήρξε για διάφορους λόγους πολύ περιορισμένη, παρά το γεγονός ότι και οι πρώτες εγκαταστάσεις έγιναν πολύ νωρίς και το νομοθετικό πλαίσιο υποστήριξης των ΑΠΕ ήταν ένα από τα πρώτα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στον τομέα της αιολικής ενέργειας, για παράδειγμα, η Ελλάδα βρίσκεται σήμερα στην 12η θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ το 2000 βρισκόταν στην 7η θέση.

4. Πρόσφατα η Ευρωπαϊκή Ένωση υπερψήφισε το λεγόμενο κλιματικό-ενεργειακό πακέτο, που αφορά τη μείωση εκπομπών CO₂ κατά 20%, την αύξηση του μεριδίου των ΑΠΕ στην τελική ενεργειακή κατανάλωση κατά 20% και την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας κατά 20%, μέχρι το 2020. Είναι γεγονός ότι η οικονομική κρίση οδήγησε ορισμένες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις σε μερική αναδίπλωση σε ό,τι αφορά τους στόχους του πακέτου, με το επιχείρημα ότι το κόστος για τη δοκιμαζόμενη ευρωπαϊκή οικονομία θα είναι δυσβάστακτο. Κι όμως, ορισμένοι κορυφαίοι οικονομολόγοι, όπως ο βρετανός λόρδος Stern ή ο Αμερικανός Robert Bell, υποστηρίζουν ακριβώς το αντίθετο: ότι οι επενδύσεις στην πράσινη οικονομία, στις ΑΠΕ και στην ενεργειακή αποδοτικότητα μπορούν να συμβάλουν στην ταχύτερη έξοδο από την ύφεση.

Οι στόχοι του κλιματικού πακέτου και ειδικά της οδηγίας για τις ΑΠΕ συνιστούν μια μοναδική αναπτυξιακή ευκαιρία για την Ελλάδα.

Για να πετύχουμε, όμως, το 18% έως το 2020 πρέπει να επιταχύνουμε

σημαντικά τους ρυθμούς εγκατάστασης. Με αιχμή την αιολική ενέργεια την επόμενη δεκαετία και με σημαντική συνεισφορά από την ηλιακή ενέργεια (φωτοβολταϊκά), τόσο στις εφαρμογές στα κτίρια, όσο και σε εφαρμογές μεγάλης κλίμακας, μπορούμε να πάμε ακόμα πιο μακριά: Οι ΑΠΕ μπορούν να καλύψουν το 33% των ηλεκτρικών αναγκών μέχρι το 2020, το 55% μέχρι το 2030 και το 85% μέχρι το 2050!

5. Στον τομέα των κτιρίων πρέπει να προωθηθούν θεσμικές ρυθμίσεις που θα ενθαρρύνουν ή θα καθιστούν υποχρεωτικές την ενσωμάτωση ενεργητικών ή παθητικών συστημάτων ΑΠΕ (ηλιακών, βιομάζας, γεωθερμίας) και γενικότερα την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών.

Πρέπει να ενισχυθούν ιδιαίτερα, με προνοηθείσες κατά περίπτωση, ο βιοκλιματικός σχεδιασμός των κτιρίων, οι τεχνολογίες ΑΠΕ για θέρμανση και ψύξη, καθώς και η διαμόρφωση του μικροκλίματος με δενδροφυτεύσεις και άλλους τρόπους που συμβάλλουν στον παθητικό δροσισμό των κτιρίων. Οι ΑΠΕ μπορούν να καλύψουν το 25% των ενεργειακών αναγκών σε θέρμανση και ψύξη μέχρι το 2020, με προοπτική το 60% μέχρι το 2050.

6. Στον τομέα των μεταφορών πρέπει να ενισχυθεί τόσο η χρήση των βιοκαυσίμων όσο και η χρήση των υβριδικών και ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Οι προοπτικές στον τομέα είναι η κάλυψη του 10% των αναγκών μέχρι το 2020, που μπορεί να φθάσει το 60% το 2050.

7. Οι τεχνολογίες ΑΠΕ υπάρχουν και βελτιώνονται θεαματικά.

Αυτό που χρειάζεται είναι η βούληση της πολιτείας, αλλά και της κοινωνίας για μια άλλου τύπου ανάπτυξη. Μπορούμε να σχεδιάσουμε το μέλλον βασιζόμενοι σε εγγύριους ενεργειακούς πόρους με προβλέψιμο ενεργειακό κόστος, απαλλαγμένους απ' όλα τα γεωστρατηγικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά μειονεκτήματα του υπάρχοντος ενεργειακού συστήματος.

Με μια γενναία στροφή προς τις ΑΠΕ και προωθώντας την εξοικονόμηση ενέργειας, μπορούμε να δώσουμε στην Ελλάδα μια βιώσιμη αναπτυξιακή προοπτική και να την καταστήσουμε πρωτόπορο στην προσπάθεια καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής και ενεργειακής απεξάρτησης της Ευρώπης.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 22 Μαρτίου 2009, σ. 26.